

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 656/2014**2014 m. gegužės 15 d.****kuriuo nustatomos išorės jūrų sienų stebėjimo vykdant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą taisyklės**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies d punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos politikos Sąjungos išorės sienų srityje tikslas – užtikrinti, kad išorės sienų kirtimas būtų veiksmingai kontroliuojamas, be kita ko, vykdant sienų stebėjimą, kartu padedant užtikrinti žmonių gyvybių apsaugą ir išgelbėjimą. Sienų stebėjimo tikslas – užkirsti kelią neleidžiamam sienų kirtimui, kovoti su tarpvalstybiniu nusikaltamumu ir sulaikyti neteisėtai sieną kirtusius asmenis arba imtis prieš juos kitų priemonių. Sienų stebėjimas turėtų būti veiksminga priemonė užkertant kelią asmenims išvengti patikrinimų sienos perėjimo punktuose ir juos nuo to atgrasant. Šiuo tikslu sienų stebėjimas neapsiriboja bandymų neteisėtai kirsti sieną nustatymu, bet apima ir kitus veiksmus, pavyzdžiui, laivų, įtariamų bandymu patekti į Sąjungą išvengiant patikrinimų kertant sieną, sulaikymą, taip pat veiksmus, kuriais siekiama reaguoti į sienų stebėjimo operacijos jūroje metu susiklosčiusias paieškos ir gelbėjimo situacijas, ir veiksmus, kuriais siekiama sėkmingai užbaigti tokią operaciją;
- (2) Sąjungos sienų valdymo, prieglobsčio ir imigracijos politika bei jos įgyvendinimas turėtų būti reglamentuojamas solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo tarp valstybių narių principu pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 80 straipsnį. Prireikus į Sąjungos aktus, priimamus vykdant tą politiką, turi būti įtrauktos atitinkamos priemonės, kuriomis būtų įgyvendinamas tas principas ir skatinamas naštos pasidalijimas, be kita ko, savanoriškai perduodant asmenis, kuriems suteikta tarptautinė apsauga;
- (3) šis reglamentas turėtų būti taikomas tik valstybių narių vykdomoms sienų stebėjimo operacijoms prie jų išorės jūrų sienų, įgyvendinant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (toliau – Agentūra), įsteigtos Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2007/2004⁽²⁾, koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą. Tyrimo ir baudžiamąsias priemones reglamentuoja nacionalinė baudžiamoji teisė ir Sąjungoje galiojantys dokumentai dėl savitarpio teisinės pagalbos teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje;
- (4) Agentūra yra atsakinga už valstybių narių operatyvaus bendradarbiavimo koordinavimą išorės sienų valdymo srityje, įskaitant sienų stebėjimą. Agentūra yra taip pat atsakinga už pagalbos teikimą valstybėms narėms susiklosčius aplinkybėms, kai reikia didesnės techninės pagalbos prie išorės sienų, atsižvelgiant į tai, kad kai kurie atvejai gali apimti ekstremaliąsias humanitarines situacijas ir gelbėjimą jūroje. Siekiant dar labiau sustiprinti Agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą, reikalingos konkrečios taisyklės dėl sienų stebėjimo veiklos, kurią vienos valstybės narės jūrų, sausumos ir oro padaliniai vykdo prie kitų valstybių narių jūrų sienos arba atviroje jūroje vykdydamos tokią bendradarbiavimą;

⁽¹⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2014 m. gegužės 13 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2004 m. spalio 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2007/2004, įsteigiantis Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūrą (OL L 349, 2004 11 25, p. 1).

- (5) siekiant užkirsti kelią neleidžiamam sienų kirtimui, kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir išvengti žūčių jūroje, itin svarbu bendradarbiauti su kaimyninėmis trečiosiomis šalimis. Vadovaudamasi Reglamentu (EB) Nr. 2007/2004, jei užtikrinama, kad būtų visapusiškai gerbiamos migrantų pagrindinės teisės, Agentūra gali bendradarbiauti su trečiųjų šalių kompetentingomis valdžios institucijomis, ypač rizikos analizės ir mokymo klausimais, ir turėtų sudaryti palankesnes sąlygas valstybių narių ir trečiųjų šalių operatyviam bendradarbiavimui. Kai bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis vykdomas tų šalių teritorijoje arba tų šalių teritorinėje jūroje, valstybės narės ir Agentūra turėtų laikytis normų ir standartų, kurie būtų bent lygiaverčiai Sąjungos teisės aktuose nustatytiems normoms ir standartams;
- (6) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1052/2013 ⁽¹⁾ sukurta Europos sienų stebėjimo sistema (EUROSUR) siekiama sustiprinti valstybių narių ir Agentūros keitimasi informacija ir operatyvų bendradarbiavimą. Tuo siekiama užtikrinti, kad valstybės narės būtų daug geriau informuotos apie padėtį ir sustiprėtų jų reagavimo pajėgumai, be kita ko, padedant Agentūrai, siekiant nustatyti neteisėtą imigraciją ir tarpvalstybinį nusikalstamumą, užkirsti tam kelią ir su tuo kovoti, ir padėti užtikrinti migrantų gyvybių apsaugą ir išgelbėjimą prie jų išorės sienų. Koordinuodama sienų stebėjimo operacijas Agentūra turėtų teikti valstybėms narėms informaciją apie tas operacijas ir jų analizę pagal tą reglamentą;
- (7) šiuo reglamentu pakeičiamas Tarybos sprendimas 2010/252/ES ⁽²⁾, kurį 2012 m. rugsėjo 5 d. sprendimu byloje C-355/10 panaikino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teismas). Tame sprendime Teismas paliko galioti Sprendimą 2010/252/ES, kol įsigalios naujos taisyklės. Todėl nuo to reglamento įsigaliojimo dienos tas sprendimas netenka galios;
- (8) sienų stebėjimo operacijų jūroje metu valstybės narės turėtų laikytis atitinkamų savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, visų pirma pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, Tarptautinę konvenciją dėl žmogaus gyvybės apsaugos jūroje, Tarptautinę jūrų paieškos ir gelbėjimo konvenciją, Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ir jos Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, Jungtinių Tautų konvenciją dėl pabėgėlių statuso, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Jungtinių Tautų konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją bei kitus atitinkamus tarptautinius dokumentus;
- (9) koordinuodama sienų stebėjimo operacijas jūroje, Agentūra turėtų vykdyti savo užduotis visapusiškai laikydamosi atitinkamų Sąjungos teisės aktų, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija) ir atitinkamus tarptautinius teisės aktus, ypač tuos, kurie nurodyti 8 konstatuojamojoje dalyje;
- (10) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 562/2006 ⁽³⁾ ir bendruosius Sąjungos teisės principus bet kuri priemonė, kurios imamasi vykdant stebėjimo operaciją, turėtų būti proporcinga siekiamiems tikslams, nediskriminacinio pobūdžio, o ją taikant turėtų būti visapusiškai gerbiamas žmogaus orumas, pagrindinės teisės ir pabėgėlių bei prieglobsčio prašytojų teisės, be kita ko, laikomasi negrąžinimo principo. Valstybių narių teritorijoje, įskaitant prie jų sienos, teritorinėje jūroje arba tranzito zonose pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų atžvilgiu valstybės narės ir Agentūra privalo laikytis prieglobsčio *acquis*, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES ⁽⁴⁾, nuostatų;
- (11) taikant šį reglamentą neturėtų būti daromas poveikis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2011/36/ES ⁽⁵⁾, visų pirma jos nuostatomis dėl prekybos žmonėmis aukoms teiktinos pagalbos;

⁽¹⁾ 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1052/2013, kuriuo sukurama Europos sienų stebėjimo sistema (EurosUR) (OL L 295, 2013 11 6, p. 11).

⁽²⁾ 2010 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas 2010/252/ES, kuriuo papildomos Šengeno sienų kodekso nuostatos dėl išorės jūros sienų stebėjimo vykdant operatyvų bendradarbiavimą, koordinuojamą Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (OL L 111, 2010 5 4, p. 20).

⁽³⁾ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006, nustatantis taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, 2006 4 13, p. 1).

⁽⁴⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

⁽⁵⁾ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

- (12) šis reglamentas turėtų būti taikomas visapusiškai laikantis negražinimo principo, kaip apibrėžta Chartijoje ir aiškinama Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo praktikoje. Pagal tą principą joks asmuo neturėtų būti išlaipinamas, verčiamas atvykti, palydimas ar kitu būdu perduodamas valdžios institucijoms tos šalies, kurioje, *inter alia*, esama didelės rizikos, kad tokiam asmeniui būtų taikoma mirties bausmė, jis būtų kankinamas, persekiojamas arba su juo būtų kitaip nežmoniška ar žeminančiai elgiamasi arba jis būtų taip baudžiamas, arba kurioje kiltų grėsmė to asmens gyvybei ar laisvei dėl jo rasės, religijos, pilietybės, seksualinės orientacijos, narystės tam tikroje socialinėje grupėje ar politinių pažiūrų; arba esama didelės rizikos, kad jis būtų iš tos šalies išsiųstas, išvežtas arba perduotas į kitą šalį pažeidžiant negražinimo principą;
- (13) dėl galimo valstybės narės ir trečiosios šalies susitarimo egzistavimo valstybės narės būti neatleidžiamos nuo jų įsipareigojimų pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę, visų pirma nuo negražinimo principo laikymosi, kai tik joms yra arba turi būti žinoma, kad prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų sisteminiai trūkumai toje trečiojoje šalyje sudaro pakankamą pagrindą manyti, kad prieglobsčio prašytojams kiltų rimtas pavojus patirti nežmoniška ar žeminančią elgesį, arba jeigu joms yra arba turi būti žinoma, kad ta trečioji šalis laikosi negražinimo principo neatitinkančios praktikos;
- (14) vykdant sienų stebėjimo operaciją jūroje gali susidaryti situacija, kai nelaimės ištiktiems asmenims reikės suteikti pagalbą. Pagal tarptautinę teisę kiekviena valstybė privalo įpareigoti su jos vėliava plaukiojančio laivo kapitoną, kiek tai įmanoma nesukeliant didelio pavojaus pačiam laivui, igulai ar keleiviams, nedelsiant suteikti pagalbą bet kuriam jūroje aptiktam asmeniui, jei iškyla jo žūtis pavojus, ir didžiausiu galimu greičiu vykti gelbėti nelaimės ištiktų asmenų. Tokia pagalba turėtų būti teikiama neatsižvelgiant į asmenų, kuriems teiktina pagalba, pilietybę ar statusą arba aplinkybes, kuriomis jie aptinkami. Laivo kapitonui ir igulai neturėtų būti taikomos baudžiamosios sankcijos vien dėl to, kad jie išgelbėjo nelaimės jūroje ištiktus asmenis ir nugabeno juos į saugią vietą;
- (15) įsipareigojimo suteikti pagalbą aptiktiems nelaimės ištiktiems asmenims valstybės narės turėtų laikytis pagal taikytinas tarptautinių dokumentų, kuriais reglamentuojamos paieškos ir gelbėjimo situacijos, nuostatas ir laikydamosi su pagrindinių teisių apsauga susijusių reikalavimų. Šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis paieškos ir gelbėjimo tarnybų įsipareigojimams, įskaitant įsipareigojimą užtikrinti, kad koordinavimas ir bendradarbiavimas vyktų taip, jog išgelbėtus asmenis būtų galima pristatyti į saugią vietą;
- (16) kai jūrų operacijos veiksmų teritorija apima trečiosios šalies paieškos ir gelbėjimo regioną, planuojant jūrų operaciją su tos trečiosios šalies paieškos ir gelbėjimo tarnybomis turėtų būti siekiama nustatyti ryšių kanalus, taip užtikrinant, kad tos tarnybos galės reaguoti į paieškos ir gelbėjimo atvejus, atsirandančius jų paieškos ir gelbėjimo regione;
- (17) pagal Reglamentą (EB) Nr. 2007/2004 Agentūros koordinuojamos sienų stebėjimo operacijos vykdomos pagal veiklos planą. Todėl jūrų operacijų atveju į veiklos planą turėtų būti įtraukta konkreti informacija apie atitinkamos jurisdikcijos galiojimą ir atitinkamų teisės aktų taikymą geografinėje vietovėje, kurioje vykdoma bendra operacija, bandomasis projektas arba skubios pagalbos veiksmai, įskaitant nuorodas į Sąjungos ir tarptautinę teisę dėl sulaikymo, gelbėjimo jūroje ir išlaipinimo. Veiklos planas turėtų būti sudarytas pagal šio reglamento nuostatas, kuriomis reglamentuojamas sulaikymas, gelbėjimas jūroje ir išlaipinimas vykdant Agentūros koordinuojamas sienų stebėjimo operacijas jūroje, atsižvelgiant į konkrečias atitinkamos operacijos jūroje aplinkybes. Į veiklos planą turėtų būti įtrauktos procedūros, užtikrinančios, kad būtų nustatyti asmenys, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, prekybos žmonėmis aukos, nelydimi nepilnamečiai bei kiti pažeidžiami asmenys ir jiems būtų suteikta tinkama pagalba, įskaitant galimybę pasinaudoti tarptautine apsauga;
- (18) taikant Reglamentą (EB) Nr. 2007/2004 paprastai priimančiojoje valstybėje narėje sukuriama kiekvienos jūrų operacijos koordinavimo struktūra, kurią sudaro priimančiosios valstybės narės pareigūnai, kviestiniai pareigūnai ir Agentūros atstovai, įskaitant Agentūros koordinuojantį pareigūną. Ši koordinavimo struktūra, paprastai vadinama Tarptautiniu koordinavimo centru, turėtų būti naudojama kaip ryšių kanalas tarp jūrų operacijoje dalyvaujančių pareigūnų ir susijusių tarnybų;

- (19) šiuo reglamentu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 bei 6 straipsniuose ir Chartijoje, kurie visų pirma yra: pagarba žmogaus orumui, teisė į gyvybę, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimas, prekybos žmonėmis uždraudimas, teisė į laisvę ir saugumą, teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė į prieglobstį, apsauga nuo perkėlimo ir išsiuntimo, negražinimo ir nediskriminavimo principai, teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir vaiko teisės. Šį reglamentą valstybės narės ir Agentūra turėtų taikyti laikydamosi šių teisių ir principų;
- (20) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. konkrečių taisyklių dėl jūros sienų stebėjimo, kurį sienos apsaugos pareigūnai vykdo koordinuojant Agentūrai valstybės narės negali deramai priimti dėl jų teisės ir praktikos skirtumų, bet dėl operacijų tarptautinio pobūdžio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti;
- (21) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to Protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba priima sprendimą dėl šio reglamento, Danija nusprendžia, ar jį įgyvendins savo nacionalinėje teisėje;
- (22) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ⁽¹⁾, patenkančios į Tarybos sprendimo 1999/437/EB ⁽²⁾ 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį;
- (23) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ⁽³⁾, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB 3 straipsniu ⁽⁴⁾.
- (24) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ⁽⁵⁾, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES ⁽⁶⁾ 3 straipsniu;

⁽¹⁾ OL L 176, 1999 7 10, p. 36.

⁽²⁾ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

⁽³⁾ OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

⁽⁴⁾ 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

⁽⁵⁾ OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

⁽⁶⁾ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinam, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

- (25) šis reglamentas yra Šengeno *acquis* nuostatų, kurias įgyvendinant Jungtinė Karalystė nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2000/365/EB ⁽¹⁾, plėtojimas; todėl Jungtinė Karalystė nedalyvauja jį priimant, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (26) šis reglamentas yra Šengeno *acquis* nuostatų, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB ⁽²⁾, plėtojimas; todėl Airija nedalyvauja jį priimant, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Taikymo sritis

Šis reglamentas taikomas valstybių narių vykdomoms sienų stebėjimo operacijoms prie jų išorės jūrų sienų, įgyvendinant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. Agentūra – Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra, įsteigta Reglamentu (EB) Nr. 2007/2004;
2. jūrų operacija – bendra operacija, bandomasis projektas ar skubios pagalbos veiksmai, kuriuos koordinuojant Agentūrai vykdo valstybės narės savo išorės jūrų sienų stebėjimo tikslu;
3. priimančioji valstybė narė – valstybė narė, kurioje vykdoma jūrų operacija arba iš kurios ją pradama vykdyti;
4. dalyvaujančioji valstybė narė – valstybė narė, kuri dalyvauja jūrų operacijoje teikdama techninę įrangą, siūsdama sienos apsaugos pareigūnus dalyvauti Europos sienos apsaugos pareigūnų būriuose arba kitą atitinkamą personalą, ir kuri nėra priimančioji valstybė narė;
5. dalyvaujantysis padalinys – jūrų, sausumos ar oro padalinys, už kurį atsakinga priimančioji valstybė narė arba dalyvaujančioji valstybė narė, kuri dalyvauja jūrų operacijoje;
6. Tarptautinis koordinavimo centras – jūrų operacijos koordinavimo tikslu priimančiojoje valstybėje narėje sukurta koordinavimo struktūra;
7. Nacionalinis koordinavimo centras – Europos sienų stebėjimo sistemos (EUROSUR) tikslais pagal Reglamentą (ES) Nr. 1052/2013 įsteigtas nacionalinis koordinavimo centras;

⁽¹⁾ 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 131, 2000 6 1, p. 43).

⁽²⁾ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

8. veiklos planas – veiklos planas, nurodytas Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 3a ir 8e straipsniuose;
9. laivas – bet kurio tipo vandens transporto priemonė, kuri yra arba gali būti naudojama jūroje, įskaitant valtis, valteles, plaukiojančiąsias platformas, laivus su oro pagalve ir vandens lėktuvus;
10. jokiai valstybei nepriklausantis laivas – nacionalinės priklausomybės neturintis laivas arba laivas, galintis būti prilygintas nacionalinės priklausomybės neturinčiam laivui, jeigu jokia valstybė nėra suteikusi jam teisės plaukioti su jos vėliava arba jeigu jis plaukioja su dviejų ar daugiau valstybių vėliavomis, kurias naudoja kaip patogiau;
11. Protokolas dėl neteisėto migrantų įvežimo – Protokolas dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, kuriuo papildoma Jungtinių Tautų Organizacijos konvencija prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, kuri buvo pasirašyta 2000 m. gruodžio mėn. Palerme, Italijoje;
12. saugi vieta – vieta, kuri laikoma gelbėjimo operacijų užbaigimo vieta ir kurioje nekyla grėsmės išgelbėtų asmenų gyvybei, kurioje gali būti patenkinti jų pagrindiniai žmogiškieji poreikiai ir iš kurios galima suorganizuoti išgelbėtų asmenų nugabenimą į kitą paskirties ar galutinės paskirties vietą, atsižvelgiant į jų pagrindinių teisių apsaugą ir laikantis negrąžinimo principo;
13. Gelbėjimo koordinavimo centras – padalinys, atsakingas už veiksmingo paieškos ir gelbėjimo tarnybų veiklos organizavimo skatinimą bei paieškos ir gelbėjimo operacijų vykdymo koordinavimą paieškos ir gelbėjimo regione, kaip apibrėžta Tarptautinėje jūrų paieškos ir gelbėjimo konvencijoje;
14. gretutinė zona – oficialiai paskelbta gretutinė teritorinei jūrai zona, kaip apibrėžta Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 33 straipsnyje;
15. pakrantės valstybė narė – valstybė narė, kurios teritorinėje jūroje arba gretutinėje zonoje vykdomas sulaikymas.

II SKYRIUS

BENDROSIOS TAISYKLĖS

3 straipsnis

Saugumas jūroje

Priemonės, kurių imamasi jūrų operacijos tikslu, vykdomos taip, kad bet kuriuo atveju būtų užtikrintas sulaikytų ar išgelbėtų asmenų saugumas ir dalyvaujančiųjų padalinių arba trečiųjų šalių saugumas.

4 straipsnis

Pagrindinių teisių apsauga ir negrąžinimo principas

1. Joks asmuo, pažeidžiant negrąžinimo principą, nėra išlaipinamas, verčiamas atvykti, palydimas ar kitu būdu perduodamas valdžios institucijoms tos šalies, kurioje, *inter alia*, esama didelės rizikos, kad tokiam asmeniui būtų taikoma mirties bausmė, jis būtų kankinamas, persekiojamas arba su juo būtų kitaip nežmoniška ar žeminančiai elgiamasi arba jis būtų taip baudžiamas, arba kurioje kiltų grėsmė to asmens gyvybei ar laisvei dėl jo rasės, religijos, pilietybės, seksualinės orientacijos, narystės tam tikroje socialinėje grupėje ar politinių pažiūrų; arba esama didelės rizikos, pavyzdžiui, kad jis būtų iš tos šalies išsiųstas, išvežtas arba perduotas į kitą šalį pažeidžiant negrąžinimo principą.

2. Svarstydamas išlaipinimo trečiojoje šalyje galimybę planuojant jūrų operaciją, priimančioji valstybė narė, derindama savo veiksmus su dalyvaujančiosiomis valstybėmis narėmis ir Agentūra, atsižvelgia į bendrą padėtį toje trečiojoje šalyje.

Atliekant bendros padėties trečiojoje šalyje vertinimą remiamasi iš įvairių šaltinių, kurie gali apimti kitas valstybes nares, Sąjungos įstaigas, organus bei agentūras ir atitinkamas tarptautines organizacijas, gauta informacija ir jo metu gali būti atsižvelgiama į tai, ar esama susitarimų ir projektų dėl migracijos ir prieglobsčio, vykdomų pagal Sąjungos teisę ir Sąjungos lėšomis. Tas vertinimas yra veiklos plano dalis, jo rezultatai pateikiami dalyvaujantiems padaliniais, o prireikus jis atnaujinamas.

Sulaikyti arba išgelbėti asmenys nėra išlaipinami, verčiami atvykti, palydimi ar kitu būdu perduodami trečiosios šalies valdžios institucijoms, jeigu priimančiajai valstybei narei arba dalyvaujančiosioms valstybėms narėms yra arba turėtų būti žinoma, kad ta trečioji šalis laikosi 1 dalyje apibūdintos praktikos.

3. Jūrų operacijos metu prieš sulaikytų ar išgelbėtų asmenų išlaipinimą, vertimą atvykti, palydėjimą ar perdavimą kitu būdu trečiosios šalies valdžios institucijoms ir atsižvelgiant į bendros padėties toje trečiojoje šalyje įvertinimą pagal 2 dalį, dalyvaujantieji padaliniai, nedarydami poveikio 3 straipsniui, imasi visų priemonių sulaikytų ar išgelbėtų asmenų tapatybei nustatyti, jų asmeninėms aplinkybėms įvertinti, informuoti juos apie jų paskirties vietą tiems asmenimis suprantamu būdu arba tokiu būdu, kurį galima pagrįstai laikyti jiems suprantamu, ir suteikti jiems galimybę nurodyti visas priežastis, dėl kurių, jų manymu, juos išlaipinus siūlomoje vietoje būtų pažeistas negrąžinimo principas.

Tais tikslais veiklos plane numatomi papildomi duomenys, įskaitant, jei reikia, galimybę kreiptis į krante esančius medicinos darbuotojus, vertėjus žodžiu, patarėjus teisės klausimais ir kitus atitinkamus priimančiųjų ir dalyvaujančiųjų valstybių narių ekspertus. Kiekviename dalyvaujančiajame padalinyje turi būti bent vienas asmuo, baigęs pagrindinius pirmosios medicinos pagalbos kursus.

Į 13 straipsnyje nurodytą ataskaitą, grindžiamą informacija, kurią pateikia priimančiosios ir dalyvaujančiosios valstybės narės, įtraukiami papildomi duomenys apie išlaipinimo trečiosiose šalyse atvejus ir apie tai, kaip dalyvaujantieji padaliniai, siekdami užtikrinti negrąžinimo principo laikymąsi, taikė kiekvieną šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytų procedūrų elementą.

4. Visos jūrų operacijos metu dalyvaujantieji padaliniai atsižvelgia į ypatingus vaikų, įskaitant nelydimus nepilnamečius, prekybos žmonėmis aukų, asmenų, kuriems būtina skubi medicinos pagalba, neįgaliųjų, asmenų, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, ir kitų itin pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų poreikius.

5. Keitimasis su trečiosiomis šalimis asmens duomenimis, gautais vykdant jūrų operaciją šio reglamento tikslais, griežtai apsiriboja tais tikslais, kuriems jo absoliučiai reikia, ir vykdomas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB⁽¹⁾, Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR⁽²⁾ ir atitinkamų nacionalinių nuostatų dėl duomenų apsaugos.

Keitimasis su trečiosiomis šalimis asmens duomenimis apie sulaikytus arba išgelbėtus asmenis, gautais vykdant jūrų operaciją, draudžiamas, jei esama didelės rizikos, kad bus nesilaikoma negrąžinimo principo.

6. Vykdydami savo pareigas dalyvaujantieji padaliniai visapusiškai gerbia žmogaus orumą.

7. Šis straipsnis taikomas visoms priemonėms, kurių imasi valstybės narės arba Agentūra pagal šį reglamentą.

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (95/46/EB) dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽²⁾ 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos (OL L 350, 2008 12 30, p. 60).

8. Jūrų operacijoje dalyvaujantys sienos apsaugos pareigūnai ir kiti darbuotojai mokomi apie atitinkamas pagrindinių teisių, pabėgėlių teisės ir paieškos ir gelbėjimo veiklos tarptautinio teisinio režimo nuostatas pagal Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 5 straipsnio antrą pastraipą.

III SKYRIUS

KONKREČIOS TAISYKLĖS

5 straipsnis

Aptikimas

1. Aptikus laivą, kuriuo, kaip įtariama, gabenami patikrinimų sienos perėjimo punktuose vengiantys ar siekiantys jų išvengti asmenys arba kuris, kaip įtariama, vykdo neteisėtą migrantų gabenimą jūra, dalyvaujantieji padaliniai prie jo prisiartina, kad nustatytų jo tapatybę ir nacionalinę priklausomybę, ir, kol nebus imtasi tolesnių priemonių, tą laivą stebi per saugų atstumą, imdamiesi visų reikiamų atsargumo priemonių. Dalyvaujantieji padaliniai surenka ir Tarptautiniam koordinavimo centrui nedelsdami perduoda informaciją apie tą laivą, įskaitant, jei įmanoma, informaciją apie laive esančių asmenų būklę, ypač jei esama neišvengiamo pavojaus jų gyvybei, arba jei laive yra asmenų, kuriems reikia skubios medicinos pagalbos. Tarptautinis koordinavimo centras tą informaciją perduoda priimančiosios valstybės narės Nacionaliniam koordinavimo centrui.

2. Jeigu laivas netrukus įplauks arba įplaukė į jūrų operacijoje nedalyvaujančios valstybės narės teritorinę jūrą arba jos gretutinę zoną, dalyvaujantieji padaliniai surenka informaciją apie tą laivą ir ją perduoda Tarptautiniam koordinavimo centrui, kuris tą informaciją perduoda atitinkamos valstybės narės Nacionaliniam koordinavimo centrui.

3. Dalyvaujantieji padaliniai informaciją apie bet kurį laivą, kuris, kaip įtariama, vykdo neteisėtą veiklą jūroje, nesujusią su jūrų operacija, renka ir perduoda Tarptautiniam koordinavimo centrui, kuris tą informaciją perduoda atitinkamos valstybės narės Nacionaliniam koordinavimo centrui.

6 straipsnis

Sulaikymas teritorinėje jūroje

1. Priimančiosios valstybės narės arba kaimyninės dalyvaujančiosios valstybės narės teritorinėje jūroje ta valstybė dalyvaujantiems padaliniams leidžia taikyti vieną ar daugiau toliau nurodytų priemonių, jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad laivas gali gabenti asmenis, siekiančius išvengti patikrinimų sienos perėjimo punktuose, arba vykdo neteisėtą migrantų gabenimą jūra:

- a) prašyti informacijos ir dokumentų apie nuosavybę, registraciją ir aspektus, susijusius su laivo kelione, taip pat apie laive esančių asmenų tapatybę, pilietybę ir kitų susijusių duomenų, be kita ko, prašyti informacijos apie tai, ar laive yra asmenų, kuriems skubiai reikia medicinos pagalbos, o laive esančius asmenis informuoti apie tai, kad jiems gali būti neleidžiama kirsti sienos;
- b) sustabdyti laivą, įlipti į jį ir patikrinti laivą, jo krovinį, taip pat patikrinti bei apklausti laive esančius asmenis ir juos informuoti apie tai, kad laivui vadovaujantiems asmenims gali būti taikomos sankcijos už padėjimą vykdyti kelionę.

2. Jei aptinkama tą įtarimą patvirtinančių įrodymų, ta priimančioji valstybė narė arba kaimyninė dalyvaujančioji valstybė narė gali dalyvaujantiems padaliniams leisti taikyti vieną ar daugiau toliau nurodytų priemonių:

- a) areštuoti laivą ir sulaikyti laive esančius asmenis;
- b) įsakyti laivui pakeisti kursą ir palikti teritorinę jūrą ar gretutinę zoną arba plaukti link kitos paskirties vietos, be kita ko, palydint laivą arba plaukiant šalia jo, kol patvirtinama, kad laivas laikosi to sutarto maršruto;

c) nukreipti laivą ar jame esančius asmenis į pakrantės valstybę narę pagal veiklos planą.

3. Bet kurios priemonės, kurių imamasi pagal 1 ar 2 dalis, turi būti proporcingos ir neviršyti to, kas būtina siekiant šio straipsnio tikslų.

4. 1 ir 2 dalių tikslais priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantį padalinį.

Dalyvaujantysis padalinys per Tarptautinį koordinavimo centrą informuoja priimančiąją valstybę narę, kai laivo kapitonas reikalauja, kad būtų informuotas vėliavos valstybės diplomatas ar konsulinis pareigūnas.

5. Jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad jokiai valstybei nepriklausantis laivas gabena asmenis, siekiančius išvengti patikrinimų sienos perėjimo punktuose, arba vykdo neteisėtą migrantų gabenimą jūra, priimančioji valstybė narė arba kaimyninė dalyvaujančioji valstybė narė, kurios teritorinėje jūroje yra sulaikytas tas jokiai valstybei nepriklausantis laivas, leidžia taikyti vieną ar daugiau 1 dalyje nustatytų priemonių ir gali leisti taikyti vieną ar daugiau 2 dalyje nustatytų priemonių. Priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantį padalinį.

6. Bet kuri operatyvinė veikla jūrų operacijoje nedalyvaujančios valstybės narės teritorinėje jūroje vykdoma vadovaujantis tos valstybės narės leidimu. Priimančioji valstybė narė, remdamasi tos valstybės narės leidžiama veiksmų eiga, per Tarptautinį koordinavimo centrą informuoja dalyvaujantį padalinį.

7 straipsnis

Sulaikymas atviroje jūroje

1. Būdami atviroje jūroje, jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad laivas užsiima neteisėtu migrantų gabenimu jūra, dalyvaujantieji padaliniai, gavę vėliavos valstybės leidimą, pagal Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo ir, atitinkamai atvejais, pagal nacionalinę ir tarptautinę teisę taiko vieną ar daugiau toliau nurodytų priemonių.:

a) prašo informacijos ir dokumentų apie nuosavybę, registraciją ir aspektus, susijusius su laivo kelione, taip pat apie laive esančių asmenų tapatybę, pilietybę ir kitų susijusių duomenų, be kita ko, prašo informacijos apie tai, ar laive yra asmenų, kuriems skubiai reikia medicinos pagalbos;

b) sustabdo laivą, įlipa į jį ir patikrina laivą, jo krovinį, taip pat patikrina bei apklausia laive esančius asmenis ir juos informuoja apie tai, kad laivui vadovaujantiems asmenims gali būti taikomos sankcijos už padėjimą vykdyti kelionę.

2. Jei aptinkama tą įtarimą patvirtinančių įrodymų, dalyvaujantieji padaliniai, gavę vėliavos valstybės leidimą, pagal Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo ir, atitinkamai atvejais, pagal nacionalinę ir tarptautinę teisę gali taikyti vieną ar daugiau toliau nurodytų priemonių:

a) areštuoti laivą ir sulaikyti laive esančius asmenis;

b) išpėti laivą ir nurodyti jam neplaukti į teritorinę jūrą ar gretutinę zoną, o prireikus prašyti laivo pakeisti maršrutą ir plaukti link kitos nei teritorinė jūra ar gretutinė zona paskirties vietos;

c) nukreipti laivą ar jame esančius asmenis į trečiąją šalį ar kitu būdu perduoti laivą ar jame esančius asmenis trečiosios šalies valdžios institucijoms;

d) nukreipti laivą ar jame esančius asmenis į priimančiąją valstybę narę arba į dalyvaujančią kaimyninę valstybę narę.

3. Bet kurios priemonės, kurių imamasi pagal 1 ar 2 dalis, turi būti proporcingos ir neviršyti to, kas būtina siekiant šio straipsnio tikslų.

4. 1 ir 2 dalių tikslais priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantįjį padalinį.

5. Jei laivas plaukioja su priimančiosios valstybės narės arba dalyvaujančiosios valstybės narės vėliava arba yra pažymėtas jos nacionalinės priklausomybės registracijos žyma, patvirtinus laivo nacionalinę priklausomybę ta valstybė narė gali leisti taikyti vieną ar daugiau 1 ir 2 dalyse nustatytų priemonių. Tokiu atveju priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantįjį padalinį.

6. Jei laivas plaukioja su jūrų operacijoje nedalyvaujančios valstybės narės arba trečiosios šalies vėliava arba yra pažymėtas jų nacionalinės priklausomybės registracijos žyma, priimančioji valstybė narė arba dalyvaujančioji valstybė narė, atsižvelgiant į tai, kurios valstybės dalyvaujantysis padalinys sulaikė tą laivą, informuoja vėliavos valstybę, paprašo patvirtinti registraciją ir, jeigu patvirtinama nacionalinė priklausomybė, paprašo vėliavos valstybės imtis veiksmų tam, kad būtų sustabdytas jos laivo naudojimas neteisėtam migrantų gabenimui. Jeigu vėliavos valstybė nenori arba negali to padaryti nei tiesiogiai, nei padedant valstybei narei, kuriai priklauso dalyvaujantysis padalinys, ta valstybė narė paprašo vėliavos valstybės leidimo taikyti kurią nors iš 1 ir 2 dalyse nustatytų priemonių. Priimančioji valstybė narė arba dalyvaujančioji valstybė narė informuoja Tarptautinį koordinavimo centrą apie visus ryšius su vėliavos valstybe ir apie vėliavos valstybės leidžiamus numatomus veiksmus ar priemones. Tokiu atveju priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantįjį padalinį.

7. Jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad nors laivas ir plaukioja su užsienio vėliava arba atsisako rodyti savo vėliavą, iš tikrųjų jo nacionalinė priklausomybė yra tokia pati kaip ir dalyvaujančiojo padalinio, tas dalyvaujantysis padalinys patikrina laivo teisę plaukioti su savo vėliava. Tuo tikslu jis gali priartėti prie įtariamo laivo. Jei toks įtarimas išlieka, dalyvaujantysis padalinys tęsia laivo tikrinimą, kuris atliekamas imantis visų būtinų atsargumo priemonių.

8. Jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad nors laivas ir plaukioja su užsienio vėliava arba atsisako rodyti savo vėliavą, iš tikrųjų jo nacionalinė priklausomybė yra tokia pati kaip ir priimančiosios valstybės narės arba dalyvaujančiosios valstybės narės, dalyvaujantysis padalinys patikrina laivo teisę plaukioti su savo vėliava.

9. Jeigu 7 arba 8 dalyje nurodytais aptinkama įtarimą dėl laivo nacionalinės priklausomybės patvirtinančių įrodymų, ta priimančioji valstybė narė arba ta dalyvaujančioji valstybė narė gali leisti taikyti vieną ar daugiau 1 ir 2 dalyse nustatytų priemonių. Tokiu atveju priimančioji valstybė narė per Tarptautinį koordinavimo centrą atitinkamai informuoja dalyvaujantįjį padalinį.

10. Laukiant vėliavos valstybės leidimo arba jo negavus, laivas stebimas per saugų atstumą. Be aiškaus vėliavos valstybės leidimo nesiimama jokių kitų priemonių, išskyrus tas, kurios būtinos neišvengiamam pavojui asmenų gyvybei sumažinti, arba tas, kurios numatytos susijusiuose dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose.

11. Jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad jokiai valstybei nepriklausantis laivas užsiima neteisėtu migrantų gabenimu jūra, dalyvaujantysis padalinys, siekdamas patikrinti laivo nacionalinę nepriklausomybę, gali į jį įlipti ir jį apieškoti. Jei aptinkama tą įtarimą patvirtinančių įrodymų, dalyvaujantysis padalinys informuoja priimančiąją valstybę narę, kuri tiesiogiai ar padedant valstybei narei, kuriai priklauso dalyvaujantysis padalinys, pagal nacionalinę ir tarptautinę teisę gali imtis 1 ir 2 dalyse nustatytų atitinkamų papildomų priemonių.

12. Valstybė narė, kurios dalyvaujantysis padalinys ėmėsi bet kurios priemonės pagal 1 dalį, nedelsdama informuoja vėliavos valstybę apie tos priemonės rezultatus.

13. Tarptautiniame koordinavimo centre priimančiajai valstybei narei arba dalyvaujančiajai valstybei narei atstovaujantis nacionalinis pareigūnas atsako už tai, kad būtų sudarytos sąlygos palaikyti ryšius su atitinkamomis tos valstybės narės valdžios institucijomis siekiant gauti leidimą patikrinti laivo teisę plaukiooti su jos vėliava arba taikyti kurią nors iš 1 ir 2 dalyse nustatytų priemonių.

14. Jeigu paaiškėja, kad nėra pagrįstų priežasčių įtarti, kad laivas užsiima neteisėtu migrantų gabenimu atvira jūra, arba jeigu dalyvaujantysis padalinys neturi jurisdikcijos imtis veiksmų, bet išlieka pagrįsta priežastis įtarti, kad laivas gabena asmenis, ketinančius pasiekti valstybės narės sieną ir išvengti patikrinimų sienos perėjimo punktuose, tas laivas toliau stebimas. Tarptautinis koordinavimo centras perduoda informaciją apie laivą valstybių narių, kurių kryptimi plaukia laivas, nacionaliniam koordinavimo centrui.

8 straipsnis

Sulaikymas gretutinėje zonoje

1. Gretutinėje priimančiosios valstybės narės arba kaimyninės dalyvaujančiosios valstybės narės zonoje 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų priemonių imamasi vadovaujantis tomis dalimis ir to straipsnio 3 ir 4 dalimis. 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas leidimas gali būti suteikiamas tik toms priemonėms, kurios yra būtinos tam, kad būtų užkirstas kelias atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimui tos valstybės narės teritorijoje arba teritorinėje jūroje.

2. 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos priemonės netaikomos jūrų operacijoje nedalyvaujančios valstybės narės gretutinėje zonoje be tos valstybės narės leidimo. Tarptautiniam koordinavimo centrui pranešama apie visus ryšius su ta valstybe nare ir apie tos valstybės narės leidžiamą tolesnę veiksmų eigą. Jeigu ta valstybė narė leidimo nesuteikia ir jeigu pagrįstai priežasčių įtarti, kad laivas gabena asmenis, ketinančius pasiekti valstybės narės sieną, taikoma 7 straipsnio 14 dalis.

3. Kai jokiai valstybei nepriklausantis laivas tranzitu plaukia per gretutinę zoną, taikoma 7 straipsnio 11 dalis.

9 straipsnis

Paieškos ir gelbėjimo situacijos

1. Valstybės narės laikosi savo įsipareigojimo teikti pagalbą bet kuriam jūroje ir jūrų operacijos metu nelaimės ištiktam laivui ar asmeniui ir užtikrina, kad jų dalyvaujantieji padaliniai laikytųsi to įsipareigojimo pagal tarptautinę teisę ir užtikrindami pagarbą pagrindinėms teisėms. Jos tai daro neatsižvelgdamos į tokio asmens pilietybę arba statusą ar aplinkybes, kuriomis tas asmuo surandamas.

2. Siekiant imtis veiksmų jūrų operacijos metu susidarius paieškos ir gelbėjimo situacijoms, veiklos plane pagal atitinkamą tarptautinę teisę, įskaitant teisės aktus dėl paieškos ir gelbėjimo, numatomos bent šios nuostatos:

a) jei jūrų operacijos metu dalyvaujantieji padaliniai turi priežasčių manyti, kad laivas ar bet kuris iš jame esančių asmenų atsidūrė neišskioje, pavojaus ar nelaimės padėtyje, jie nedelsdami perduoda visą turimą informaciją Gelbėjimo koordinavimo centrui, atsakingam už paieškos ir gelbėjimo regioną, kuriame susidarė tokia situacija, ir tam Gelbėjimo koordinavimo centrui pasiūlo savo paslaugas;

b) dalyvaujantieji padaliniai nedelsdami informuoja Tarptautinį koordinavimo centrą apie visus ryšius su Gelbėjimo koordinavimo centru ir apie veiksmų, kurių jie ėmėsi, eigą;

c) laikoma, kad laivas arba jame esantys asmenys atsidūrė neišskioje padėtyje, visų pirma tada, kai:

i) pranešama apie dingusį asmenį arba kai laivas neatvyksta laiku arba

ii) asmuo ar laivas nepateikia laukiamo pranešimo apie buvimo vietą ar saugumą;

- d) laikoma, kad laivas arba jame esantys asmenys yra atsidūrę pavojaus padėtyje, visų pirma tada, kai:
- i) nustačius neaiškią padėtį, nepavyksta užmegzti ryšio su asmeniu ar laivu, o užklauso kreipiantis į kitus tinkamus šaltinius yra nesėkmingos, arba
 - ii) gaunama informacijos, rodančios, kad laivo eksploatacinis efektyvumas pablogėjęs, bet ne tiek, kad būtų tikėtina nelaimės situacija;
- e) laikoma, kad laivas arba jame esantys asmenys atsidūrę nelaimės padėtyje, visų pirma tada, kai:
- i) gaunama tikslios informacijos, patvirtinančios, kad asmeniui ar laivui gresia pavojus ir reikalinga skubi pagalba, arba
 - ii) nustačius pavojaus padėtį, tolesni nesėkmingi bandymai užmegzti ryšį su asmeniu ar laivu ir platesnio pobūdžio nesėkmingos užklauso rodo, kad gali būti susidariusi nelaimės situacija, arba
 - iii) gaunama informacijos, rodančios, kad laivo eksploatacinis efektyvumas pablogėjęs tiek, kad gali būti tikėtina nelaimės situacija;
- f) dalyvaujantieji padaliniai, svarstydami, ar laivas atsidūrę neaiškioje, pavojaus ar nelaimės padėtyje, atsižvelgia į visą susijusią informaciją bei pastabas ir perduoda atsakingam Gelbėjimo koordinavimo centrui, įskaitant:
- i) tai, ar pateiktas pagalbos prašymas, nors toks prašymas nėra vienintelis veiksnys nustatant, kad yra susidariusi nelaimės situacija;
 - ii) tai, ar laivas tinkamas plaukioti, ir kokia tikimybė, kad laivas nepasieks galutinės paskirties vietos;
 - iii) laive esančių asmenų skaičių atsižvelgiant į laivo tipą ir būklę;
 - iv) tai, ar turima krantui pasiekti būtinų išteklių, pavyzdžiui, degalų, vandens ir maisto;
 - v) tai, ar laive yra kvalifikuota įgula ir kapitonas;
 - vi) tai, ar turima saugos, navigacijos bei ryšių įranga, ir kokie jos pajėgumai;
 - vii) tai, ar laive yra asmenų, kuriems būtina skubi medicininė pagalba;
 - viii) tai, ar laive yra mirusių asmenų;
 - ix) tai, ar laive yra nėsčiųjų arba vaikų;
 - x) oro ir jūros sąlygas, įskaitant oro ir jūrų prognozes;
- g) laukdami Gelbėjimo koordinavimo centro nurodymų, dalyvaujantieji padaliniai imasi visų reikiamų priemonių atitinkamų asmenų saugumui užtikrinti;

- h) jei laikoma, kad laivas atsidūrė neišskioje, pavojaus ar nelaimės situacijoje, bet laive esantys asmenys atsisako priimti pagalbą, dalyvaujantysis padalinys informuoja atsakingą Gelbėjimo koordinavimo centrą ir laikosi jo nurodymų. Dalyvaujantysis padalinys toliau vykdo savo pareigą pasirūpinti, stebėdamas laivą ir imdamasis visų būtinų priemonių atitinkamų asmenų saugumui užtikrinti, vengdamas bet kokių veiksmų, kurie galėtų pabloginti situaciją arba padidinti sužalojimo ar mirties riziką;
- i) jei už paieškos ir gelbėjimo regioną atsakingas trečiosios šalies Gelbėjimo koordinavimo centras neatsako į dalyvaujančiojo padalinio perduotą informaciją, pastarasis susisiekiama su priimančiosios valstybės narės Gelbėjimo koordinavimo centru, nebent tas dalyvaujantysis padalinys mano, kad kitas tarptautiniu lygiu pripažintas Gelbėjimo koordinavimo centras gali geriau prisiiinti paieškos ir gelbėjimo situacijos koordinavimą.

Veiklos plane gali būti nurodyti prie atitinkamos jūrų operacijos aplinkybių pritaikyti aspektai.

3. Kai paieškos ir gelbėjimo situacija baigiasi, dalyvaujantysis padalinys, pasikonsultavęs su Tarptautiniu koordinavimo centru, tęsia jūrų operaciją.

10 straipsnis

Išlaipinimas

1. Į veiklos planą pagal tarptautinę teisę ir užtikrinant pagarbą pagrindinėms teisėms įtraukiamos bent šios jūrų operacijos metu sulaikytų arba išgelbėtų asmenų išlaipinimo sąlygos:

- a) sulaikymo teritorinėje jūroje arba gretutinėje zonoje atveju, kaip nustatyta 6 straipsnio 1, 2 arba 6 dalyje, arba 8 straipsnio 1 arba 2 dalyje, išlaipinimas vykdomas pakrantės valstybėje narėje, nedarant poveikio 6 straipsnio 2 dalies b punktui;
- b) sulaikymo atviroje jūroje atveju, kaip nustatyta 7 straipsnyje, išlaipinimas gali būti vykdomas toje trečiojoje šalyje, iš kurios, manoma, laivas išplaukė. Jeigu tai nėra įmanoma, išlaipinimas vykdomas priimančiojoje valstybėje narėje;
- c) paieškos ir gelbėjimo situacijų atveju, kaip nustatyta 9 straipsnyje ir nedarant poveikio Gelbėjimo koordinavimo centro atsakomybei, priimančioji valstybė narė ir dalyvaujančiosios valstybės narės bendradarbiauja su atsakingu Gelbėjimo koordinavimo centru, siekdamos nustatyti saugią vietą, o atsakingam Gelbėjimo koordinavimo centrui paskyrus tokią saugią vietą užtikrina, kad išgelbėtų asmenų išlaipinimas būtų vykdomas greitai ir veiksmingai.

Jeigu neįmanoma užtikrinti, kad 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos dalyvaujančiojo padalinio pareigos būtų panaikintos, kai tik tai tampa praktiškai įmanoma, atsižvelgiant į išgelbėtų asmenų ir paties dalyvaujančiojo padalinio saugumą, jam leidžiama išlaipinti išgelbėtus asmenis priimančiojoje valstybėje narėje.

Jūrų operacijoje nedalyvaujančioms valstybėms narėms tose sąlygose pareigos nenustatomos, nebent jos suteikia aiškų leidimą imtis priemonių jų teritorinėje jūroje arba gretutinėje zonoje pagal 6 straipsnio 6 dalį arba 8 straipsnio 2 dalį.

Veiklos plane gali būti nurodyti prie atitinkamos jūrų operacijos aplinkybių pritaikyti aspektai.

2. Dalyvaujantieji padaliniai informuoja Tarptautinį koordinavimo centrą apie bet kurių asmenų, kaip apibrėžta 4 straipsnyje, buvimą, o Tarptautinis koordinavimo centras perduoda tą informaciją valstybės, kurioje vykdomas išlaipinimas, kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms.

Veiklos plane nurodomi tų kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų, kurios imasi atitinkamų tolesnių priemonių, kontaktiniai duomenys.

11 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 dalinis pakeitimas

Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 3a straipsnio 1 dalies ir 8e straipsnio 1 dalies j punktų pabaigoje įrašomas šis sakinys:

„Tuo atžvilgiu parengiamas veiklos planas, vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 656/2014 (*).“

(*) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 656/2014, kuriuo nustatomos išorės jūrų sienų stebėjimo vykdant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą taisyklės (OL L 189, 2014 6 27, p 93).“

12 straipsnis

Solidarumo mechanizmas

1. Skubų ir išimtinio pobūdžio spaudimą prie savo išorės sienos patyrusi valstybė narė gali prašyti:
 - a) pagal Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 8a straipsnį panaudoti Europos sienos apsaugos pareigūnų būrius, kad tai valstybei narei būtų greitai suteikta operatyvi pagalba;
 - b) Agentūros suteikti techninę ir operatyvią pagalbą, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 2007/2004 8 straipsnyje, kad valstybei narei būtų suteikta pagalba valstybių narių veiksmų koordinavimo klausimais, ir (arba) pasinaudoti ekspertų paslaugomis siekiant padėti kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms;
 - c) pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 515/2014 ⁽¹⁾ 14 straipsnį, kad susidarius ekstremaliajai situacijai būtų skubiai patenkinti konkretūs poreikiai.
2. Valstybė narė, susidūrusi su dideliu migracijos spaudimu, dėl kurio jos priėmimo infrastruktūrai ir prieglobsčio sistemoms atsiranda skubių poreikių, gali prašyti:
 - a) Europos prieglobsčio paramos biuro pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 439/2010 13 ⁽²⁾ straipsnį panaudoti prieglobsčio paramos grupę, kuri suteiktų ekspertinių žinių, pavyzdžiui, susijusių su vertimo žodžiu paslaugomis, informacija apie kilmės šalis, ir prieglobsčio bylų sprendimo bei administravimo žinių;
 - b) pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 516/2014 ⁽³⁾ 21 straipsnį, kad susidarius ekstremaliajai situacijai būtų skubiai patenkinti konkretūs poreikiai.

13 straipsnis

Ataskaita

1. Ne vėliau kaip 2015 m. liepos 18 d., o vėliau – kasmet Agentūra pateikia praktinio šio reglamento taikymo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

⁽¹⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė ir panaikinamas Sprendimas Nr. 574/2007/EB (OL L 150, 2014 5 20, p. 143).

⁽²⁾ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 439/2010 dėl Europos prieglobsčio paramos biuro įsteigimo (OL L 132, 2010 5 29, p. 11).

⁽³⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas ir iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB (OL L 150, 2014 5 20, p. 168).

2. Ataskaitoje apibūdinamos Agentūros įdiegtos šio reglamento taikymo jūrų operacijos metu procedūros ir informacija apie šio reglamento taikymą praktikoje, įskaitant išsamią informaciją apie pagarbos pagrindinėms teisėms užtikrinimą ir poveikį šioms teisėms, ir visus incidentus, kurie galėjo įvykti.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Sprendimo 2010/252/ES poveikis

Sprendimas 2010/252/ES netenka savo poveikio šio reglamento įsigaliojimo datos.

15 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartį privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2014 m. gegužės 15 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. KOURKOULAS
